

Nové nálezy chlupáčků (rod *Pilosella*) ve východních Čechách. Část III. – Sudetské mezihoří

New finds of *Pilosella* taxa in Eastern Bohemia. Part III. – Sudetské mezihoří area

Jan D o l e ž a l ¹⁾ & Jaroslav Z á m e č n í k ²⁾

¹⁾ Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou, Jiráskova 2, 516 01 Rychnov nad Kněžnou; e-mail: jhdolezal@seznam.cz

²⁾ Muzeum východních Čech v Hradci Králové, Eliščíno nábřeží 465, 500 01 Hradec Králové; email: j.zamecnik@muzeumhk.cz

Abstract

The third part of this series of articles on the distribution of *Pilosella* in Eastern Bohemia summarises records from the phytogeographical district of Sudetské mezihoří. A total of 13 taxa were found, of which five were basic species (*P. aurantiaca*, *P. bauhini*, *P. caespitosa*, *P. officinarum* and *P. piloselloides*) and eight were taxa of hybrid origin (*P. bauhini* × *P. glomerata*, *P. brachiata*, *P. densiflora*, *P. floribunda*, *P. glomerata*, *P. iserana*, *P. polymastix* and *P. ziziana*). Records on *P. bauhini* × *P. glomerata* and hybridogenous taxa *P. brachiata*, *P. densiflora* and *P. polymastix* are new to this phytogeographical district.

Keywords: Eastern Bohemia, floristic research, hybridisation, new records, *Pilosella*

Taxonomické pojetí a nomenklatura: Kaplan et al. (2019)

Úvod

Třetí díl příspěvku o nových nálezech chlupáčků (rod *Pilosella*) ve východních Čechách navazuje na předcházející příspěvky (Doležal & Zámečník 2018, 2019) a přináší aktuální výsledky z průzkumu fytogeografického okresu 58. Sudetské mezihoří (podle práce Skalický 1988).

Ve studovaném území jsou známy především historické sběry, které byly v případě některých zde uvážených druhů (*Pilosella aurantiaca*, *P. bauhini*, *P. caespitosa*, *P. flagellaris*, *P. floribunda*, *P. glomerata* a *P. piloselloides*) shrnuty v pátém a devátém příspěvku k rozšíření cévnatých rostlin v České republice (Kaplan et al. 2017, 2020). Další recentní údaje pak pocházejí především z průzkumů pracovníků CHKO Broumovsko při aktualizaci mapové vrstvy mapování biotopů ČR (např. Hájek 2012) a také z floristického průzkumu kamenolomu Rožmitál u Broumova (Samková 2014).

Vymezení území a metodika

Území východních Čech je zde chápáno jako území bývalého Východočeského kraje s přihlédnutím ke staré zemské hranici Čech a Moravy. Fytogeografický okres 58. Sudetské mezihorí patří do fytogeografické oblasti mezofytika a rozkládá se především v Broumovském výběžku mezi Zdoňovem na severu a Náchodem na jihu, kde navazuje na fytochorion Orlické podhůří. Oblast Žacléřska pak na západě přechází do nižších partií Krkonoš. Květena je poměrně uniformní a převažují zde mezofyty nad oreofyty. Rozpětí vegetačních stupňů je od suprakolinního až po submontánní stupeň, jednotlivé části území jsou relativně srazkově rozdílné. Reliéf krajiny je plochý až svažitý, geologický podklad je různorodý. Samotný fytochorion se dělí na devět fytogeografických podokresů: 58a. Žacléřsko, 58b. Polická kotlina, 58c. Broumovská kotlina, 58d. Vraní hory, 58e. Žaltman, 58f. Ostaš, 58g. Broumovské stěny, 58h. Javoří hory a 58i. Hejšovina. Blíže informace k jednotlivým fytogeografickým podokresům viz Skalický (1988).

Intenzivní terénní průzkum probíhal v letech 2017–2020. Zahrnuty jsou však i starší nálezy autorů příspěvků z let 2007–2014. Veškeré studované lokality jsou zařazeny do fytogeografických okresů a podokresů (Skalický 1988) s označením základního pole a kvadrantu středoevropské mapovací sítě (Slavík 1971) a přiřazeny ke katastrálnímu území či k nejbližší obci. Lokality jsou doplněny zeměpisnými souřadnicemi v souřadnicovém systému WGS-84. U většiny záznamů existují revidované herbářové sběry, které jsou uloženy v soukromých herbářích obou autorů (označeno jako „herb. J. Doležal“ a „herb. J. Zámečník“). Akronymy veřejných herbářových sbírek, které jsou uvedeny v některých komentářích u jednotlivých druhů, jsou sjednoceny dle Index Herbariorum (Thiers 2020). Zkratkou „not.“ (= notavit, tj. zapsal, zaznamenal, zaregistroval) jsou označeny nálezy a pozorování, k nimž nebyl pořízen herbářový doklad.

V následující kapitole rozdělujeme nalezené taxony na základní druhy (prvních pět), hybridogenní druhy a primární hybridy (zbylých osm taxonů), u kterých je v závorce uvedena kombinace potenciálních rodičovských taxonů. K vybraným taxonům, které nebyly publikovány v prvních dvou částech příspěvku (cf. Doležal & Zámečník 2018, 2019), byl pořízen sken herbářové položky z vybrané lokality s vysokým rozlišením pro zachycení důležitých determinačních znaků (v textu označeno číslem obrázku za danou lokalitou). Jedná se o druhy *Pilosella densiflora* a *Pilosella ziziana* (viz elektronická příloha na <https://botanospol.cz/cs/zpravy-cbs>). Veškerá zde publikovaná data jsou již importována ve floristické databázi PLADIAS (pladias.cz).

Kategorie ohrožení (Grulich 2017) jednotlivých taxonů je poněkud problematická: u některých zjištěných taxonů se s velkou pravděpodobností jednalo o recentní hybridy, které opakovaně vznikají při kontaktu rodičovských druhů. Pro tyto taxony nejsou údaje o ohrožení k dispozici.

Komentovaný přehled druhů

Pilosella aurantiaca

58a. Žacléřsko, 5361a, Bobr (okres Trutnov): květnaté louky v obci, 50°40'22,7"N, 15°54'13,4"E, 586 m n. m. (22. 6. 2020 not. J. Doležal & J. Zámečník). – **5361b**, Lampertice (okres Trutnov): květnatý trávník v bezprostředním okolí kostela Nanebevstoupení Páně v obci 50°39'54,7"N, 15°57'00,9"E, 585 m n. m. (22. 6. 2020 leg. J. Zámečník & J. Doležal, herb. J. Zámečník, herb. J. Doležal no. 20/191, rev. J. Chrtěk jun.).

58b. Polická kotlina, 5462d, Stárkov (okres Náchod): travnatý svah u silnice 0,45 km SZ od úřadu v obci, 50°32'07,9"N, 16°09'08,3"E, 429 m n. m. (19. 6. 2019 leg. J. Doležal no. 19/124, herb. J. Doležal). – **5463a**, Teplice nad Metují (okres Náchod): travnatý násep u silnice v ulici Aloise Jiráka, 0,36 km VSV od železniční stanice Teplice nad Metují, 50°34'49,6"N, 16°10'25,9"E, 461 m n. m. (4. 6. 2019 leg. J. Doležal & J. Zámečník no. 19/74, herb. J. Doležal). – **5563a**, Hronov (okres Náchod): trávníky

- kolem bytových domů v ulici Náchodská 0,7 km JV od železniční stanice Hronov, 50°28'02,5"N, 16°10'52,5"E, 363 m n. m. (19. 6. 2019 leg. *J. Doležal no. 19/125*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.).
- 58c. Broumovská kotlina, 5464a**, Šonov (okres Náchod): trávníky v intravilánu obce, 1,02 km JV od úřadu v obci, 50°34'59,9"N, 16°24'36,8"E, 412 m n. m. (7. 6. 2017 leg. *J. Doležal & J. Zámečník no. 17/168*, herb. J. Doležal, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.).
- 58d. Vrani hory, 5362c**, Horní Adršpach (okres Náchod): polokulturní trávník v bezprostředním okolí kostela svatého Kříže, 50°37'29,2"N, 16°4'57,1"E, 561 m n. m. (22. 6. 2019 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.).
- 58e. Žaltman, 5361d**, Petříkovice (okres Náchod): rozvolněná a sušší louka v lyžařském areálu Petříkovice 0,36 km JZ od kaple svaté Rodiny, 50°35'51,7"N, 15°59'24,7"E, 436 m n. m. (22. 6. 2020 leg. *J. Doležal & J. Zámečník no. 20/187*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.) – **5462c**, Petrovice (okres Trutnov): štěrkovitá plocha u lesní cesty 0,61 km SZ od Petrovické kapličky, 50°32'30,3"N, 16°04'05,9"E, 660 m n. m. (19. 6. 2019 not. *J. Doležal*).
- 58g. Broumovské stěny, 5363c**, Jetřichov (okres Náchod): květnaté louky vlevo u silnice při cestě z Bohdašína do Jetřichova, 0,49 km JV od železniční stanice Březová u Broumova, 50°36'08,5"N, 16°14'25,3"E, 480 m n. m. (7. 6. 2017 leg. *J. Doležal & J. Zámečník no. 17/160*, herb. J. Doležal, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.).

Chlupáček oranžový není v Květeně České republiky ze Sudetského mezihoří uváděn (Chrtek 2004: 637). V devátém pokračování o rozšíření cévnatých rostlin v České republice (Rotreklová & Chrtek in Kaplan et al. 2020) jsou uvedeny spíše ojedinělé a převážně recentní údaje z fytogeografických podokresů 58a. Žacléřsko, 58b. Polická kotlina, 58e. Žaltman a 58h. Javoří hory.

Výskyt bude patrně souviset se zplaněním z kultur, neboť za původní areál je u nás považována pouze Šumava, Krkonoše, Králický Sněžník, Hrubý Jeseník a s největší pravděpodobností i Beskydy. Přirozeného charakteru mohou být pravděpodobně jen lokality nalezené na Žacléřsku, kam druh svým přirozeným výskytem zasahuje ze sousedního fytochorionu 93c. Rýchory, který je již součástí Krkonoš.

Pilosella bauhini

- 58a. Žacléřsko, 5361b**, Lampertice (okres Trutnov): polokulturní trávník na severním svahu výsypky bývalého černouhelného hlubinného dolu Jan Šverma 1,4 km ZSZ od budovy kostela Nanebevstoupení Páně v obci, 50°40'08,6"N, 15°55'52,5"E, 585 m n. m. (22. 6. 2020 leg. *J. Zámečník & J. Doležal*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.).
- 58b. Polická kotlina, 5462a**, Radvanice (okres Trutnov): rozvolněné trávníky na odvalu dolu Kateřina 0,79 km JV od úřadu v obci, 50°33'37,3"N, 16°03'47,9"E, 517 m n. m. (19. 6. 2019 not. *J. Doležal*).
- 58c. Broumovská kotlina, 5364c**, Rožmítal (okres Náchod): xerothermní vegetace na lomové stěně ponechané samovolnému vývoji 1,18 km SSV od kapličky, 50°36'57,8"N, 16°22'24,6"E, 523 m n. m. (7. 6. 2017 leg. *J. Zámečník & J. Doležal*, herb. J. Zámečník, rev. O. Rotreklová). – Rožmítal: rozvolněná xerothermní vegetace v okolí většího mokřadu pod „Homolí“ v lomu Rožmítal 1,13 km SSV od kapličky v severní části obce, 50°36'56,2"N, 16°22'23,3"E, 516 m n. m. (22. 6. 2019 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.).
- 58e. Žaltman, 5462d**, Odolov (okres Trutnov): rozvolněné trávníky u věžnice Odolov 0,75 km SSZ od Památníku Cesty osvobození, 50°32'00,8"N, 16°05'19,2"E, 601 m n. m. (19. 6. 2019 leg. *J. Doležal no. 19/110 & 19/111*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.).

58g. Broumovské stěny, 5363c, Jetřichov (okres Náchod): květnaté louky vpravo u silnice při cestě z Bohdašína do Jetřichova, 0,79 km JV od železniční stanice Březová u Broumova, 50°36'01,9"N, 16°14'32,9"E, 481 m n. m. (7. 6. 2017 leg. *J. Doležal & J. Zámečník no. 17/161*, herb. J. Doležal, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.).

Ze Sudetského meziohří není v Květeně České republiky chlupáček *Bauhinův* udáván (cf. Chrtek 2004: 637). Rotreklová a Chrtek (in Kaplan et al. 2017) však uvádějí výskyt z podokresů 58b. Polická kotlina (Nízká Srbská, 6. 6. 1995 not. *A. Hájek*) a 58g. Broumovské stěny (Machovská Lhota, 13. 6. 1982 leg. *J. Krátká & V. Faltys*, MP). Recentní výskyt z podokresu 58h. Javoří hory (Rožmitál, 19. 6. 2008 leg. *V. Samková*, HR) pak uvádí Samková (2014).

Aktuální průzkum zaznamenal, že se chlupáček *Bauhinův* ve studovaném území vyskytuje poměrně vzácně a vyhledává zde spíše stanoviště s rozvolněnou a víceméně krátkostébelnou vegetací.

Pilosella caespitosa

58a. Žacléřsko, 5361b, Lampertice (okres Trutnov): polokulturní trávník na severním svahu výsypky bývalého černouhelného hlubinného dolu Jan Šverma 1,4 km ZSZ od budovy kostela Nanebevstoupení Páně v centru obce, 50°40'08,6"N, 15°55'52,5"E, 585 m n. m. (22. 6. 2020 leg. *J. Zámečník & J. Doležal*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.).

58b. Polická kotlina, 5462a, Radvanice (okres Trutnov): rozvolněné trávníky na odvalu dolu Kateřina 0,79 km JV od úřadu v obci, 50°33'37,3"N, 16°03'47,9"E, 517 m n. m. (19. 6. 2019 leg. *J. Doležal no. 19/123*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.). – **5463a**, Teplice nad Metují (okres Náchod): travnatý násep u silnice v ulici Aloise Jiráka, 0,36 km VSV od železniční stanice Teplice nad Metují, 50°34'49,6"N, 16°10'25,9"E, 461 m n. m. (4. 6. 2019 leg. *J. Doležal & J. Zámečník no. 19/73*, herb. J. Doležal).

58c. Broumovská kotlina, 5364c, Rožmitál (okres Náchod): květnaté louky u lomu Rožmitál, 1,01 km S od kapličky v severní části obce, 50°36'53,3"N, 16°22'14,2"E, 518 m n. m. (7. 6. 2017 leg. *J. Doležal & J. Zámečník no. 17/149*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.). – Rožmitál: rozvolněná xerothermní vegetace v okolí většího mokřadu pod „Homolí“ v lomu Rožmitál 1,13 km SSV od kapličky v severní části obce, 50°36'56,2"N, 16°22'23,3"E, 516 m n. m. (7. 6. 2017 leg. *J. Zámečník & J. Doležal*, herb. J. Zámečník, rev. O. Rotreklová). – Rožmitál: mezofilní louka s výrazně rozvolněnou vegetací 1,02 km SSV od kapličky, v severní části obce, 50°36'53,6"N, 16°22'14,7"E, 516 m n. m. (22. 6. 2020 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – **5463b**, Křínice (okres Náchod): mírně vlhká a mezeratá louka za restaurací Amerika 2,38 km západně od obecního úřadu, 50°34'17,7"N, 16°16'30,2"E, 466 m n. m. (22. 6. 2020 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – **5464a**, Šonov (okres Náchod): trávníky v intravilánu obce, 1,02 km JV od úřadu v obci, 50°34'59,9"N, 16°24'36,8"E, 412 m n. m. (7. 6. 2017 leg. *J. Doležal & J. Zámečník no. 17/167*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.).

58d. Vraní hory, 5362d, Horní Adršpach (okres Náchod): sušší a jižně exponovaná louka nad silnicí 0,42 km VJV od budovy kostela Svatého Kříže, 50°37'28,1"N, 16°05'18,7"E, 555 m n. m. (22. 6. 2019 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – **5462a**, Chvaleč (okres Trutnov): mírně ruderalizovaná louka v okolí turistického přístřešku 0,44 km SSV od budovy kostela Svatého Jakuba Většího, 50°35'54,2"N, 16°02'41,8"E, 521 m n. m. (22. 6. 2019 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.).

58e. Žaltman, 5361d, Petřikovice (okres Náchod): rozvolněná a sušší louka v lyžařském areálu Petřikovice 0,36 km JZ od kaple Svaté Rodiny, 50°35'51,7"N, 15°59'24,7"E, 436 m n. m. (22. 6. 2020 leg. *J. Zámečník & J. Doležal*, herb. J. Zámečník, herb. J. Doležal no. 20/182 & 188, rev. J. Chrtek jun.).

– **5462a**, Radvanice (okres Trutnov), okraje lesní cesty 1,86 km JJV od úřadu v obci, 50°33'02,5"N, 16°03'59,4"E, 584 m n. m. (19. 6. 2019 leg. *J. Doležal no. 19/119*, herb. *J. Doležal*).

58g. Broumovské stěny, 5363c, Jetřichov (okres Náchod): květnaté louky vlevo u silnice při cestě z Bohdašína do Jetřichova, 0,49 km JV od železniční stanice Březová u Broumova, 50°36'08,5"N, 16°14'25,3"E, 480 m n. m. (7. 6. 2017 leg. *J. Doležal & J. Zámečník no. 17/156, 17/157 & 17/158*, herb. *J. Doležal*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*). – **5463a**, Bohdašín (okres Náchod): květnaté louky vpravo u silnice při cestě z Bohdašína do Jetřichova, 0,46 km SV od železniční stanice Bohdašín, 50°36'01,2"N, 16°12'53,2"E, 482 m n. m. (7. 6. 2019 leg. *J. Doležal & J. Zámečník no. 17/163*, herb. *J. Doležal*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*).

58h. Javoří hory, 5364c, Heřmánkovice (okres Náchod): okraj sušší louky s výrazně mezernatou vegetací u parkoviště 1,16 km od Bobřího vrchu (740 m n. m.), 50°38'04,9"N, 16°21'26,9"E, 546 m n. m. (22. 6. 2019 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*).

Chlupáček trsnatý není ze Sudetského mezihoří v Květeně České republiky uváděn (Chrtek 2004: 646). V článku věnujícímu se rozšíření cévnatých rostlin na území České republiky (cf. Rotreklová & Chrtek in Kaplan et al. 2017) byly publikovány první recentní údaje pro studované území z podokresů 58a. Žacléřsko (Královec, 6. 6. 2009 leg. *M. Ducháček & V. Samková*, PR) a 58d. Vraní Hory (Královec, 6. 6. 2009 leg. *M. Ducháček & V. Samková*, PR).

V Sudetském mezihoří se jedná o běžnější taxon, který roste především na narušovaných stanovištích.

Pilosella officinarum

58a. Žacléřsko, 5361b, Lampertice (okres Trutnov): polokulturní trávník na severním svahu výsypky bývalého černouhelného hlubinného dolu Jan Šverma 1,4 km ZSZ od budovy kostela Nanebevstoupení Páně v centru obce, 50°40'08,6"N, 15°55'52,5"E, 585 m n. m. (22. 6. 2020 leg. *J. Zámečník & J. Doležal*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*). – Lampertice: květnatý trávník v bezprostředním okolí kostela Nanebevstoupení Páně v centru obce, 50°39'54,7"N, 15°57'00,9"E, 585 m n. m. (22. 6. 2020 leg. *J. Zámečník & J. Doležal*, herb. *J. Zámečník*, herb. *J. Doležal no. 20/190*, rev. *J. Chrtek jun.*).

58b. Polická kotlina, 5362d, Zdoňov (okres Náchod): polokulturní trávníky v okolí fotbalového hřiště a Zdoňovského potoka v severní části obce 0,95 km SV od středu hřbitova v obci, 50°38'22,2"N, 16°08'45,2"E, 518 m n. m. (13. 5. 2010 leg. *J. Zámečník & B. Trávníček*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*). – **5363d**, Ruprechtice u Broumova (okres Náchod): mírně ruderalizovaná louka 1,94 km S od železniční zastávky Ruprechtice u Broumova, 50°38'32,6"N, 16°16'07,00"E, 471 m n. m. (13. 5. 2010 leg. *J. Zámečník & B. Trávníček*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*). – **5462a**, Radvanice (okres Trutnov): rozvolněné trávníky na odvalu dolu Kateřina 0,79 km JV od úřadu v obci, 50°33'37,3"N, 16°03'47,9"E, 517 m n. m. (19. 6. 2019 not. *J. Doležal*). – **5462d**, Stárkov (okres Náchod): travnatý svah u silnice 0,45 km SZ od úřadu v obci, 50°32'07,9"N, 16°09'08,3"E, 429 m n. m. (19. 6. 2019 not. *J. Doležal*). – **5563a**, Hronov (okres Náchod): trávníky kolem bytových domů v ulici Náchodská 0,70 km JV od železniční stanice Hronov, 50°28'02,5"N, 16°10'52,5"E, 363 m n. m. (19. 6. 2019 not. *J. Doležal*).

58c. Broumovská kotlina, 5364c, Rožmitál (okres Náchod): xerothermní vegetace na lomové stěně ponechané samovolnému vývoji 1,18 km SSV od kapličky v severní části obce, 50°36'57,8"N, 16°22'24,6"E, 523 m n. m. (7. 6. 2017 leg. *J. Zámečník & J. Doležal*, herb. *J. Zámečník*, rev. *O. Rotreklová*).

58d. Vraní hory, 5362c, Horní Adršpach (okres Náchod): suchopár u cesty, přibližně 1,81 km JZ od budovy kostela Svatého Kříže, 50°36'40,8"N, 16°04'05,6"E, 613 m n. m. (22. 6. 2019 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*). – **5362d**, Horní Adršpach (okres Náchod): sušší

a jižně exponovaná louka nad silnicí 0,42 km VJV od budovy kostela Svatého Kříže, 50°37'28,1"N, 16°05'18,7"E, 555 m n. m. (22. 6. 2019 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*).

- 58e. Žaltman, 5361d**, Petřikovice (okres Náchod): travnatý okraj při hlavní silnici v obci, přibližně 0,33 km SV od kaple Svaté Rodiny, 50°36'06,0"N, 15°59'51,8"E, 422 m n. m. (22. 6. 2020 leg. *J. Zámečník & J. Doležal*, herb. *J. Zámečník*, herb. *J. Doležal* no. 20/185). – **5462c**, Petrovice (okres Trutnov): šterkovitá plocha u lesní cesty 0,61 km SZ od Petrovické kapličky, 50°32'30,3"N, 16°04'05,9"E, 660 m n. m. (19. 6. 2019 leg. *J. Doležal* no. 19/115, herb. *J. Doležal*, rev. *J. Chrtek jun.*). – Rtyně v Podkrkonoší (okres Trutnov): rozvolněné květnatá louka 0,49 km SSV od železniční stanice Rtyně v Podkrkonoší, 50°31'10,9"N, 16°04'31,5"E, 472 m n. m. (19. 6. 2019 leg. *J. Doležal* no. 19/107, herb. *J. Doležal*, rev. *J. Chrtek jun.*). – **5462d**, Odolov (okres Trutnov): rozvolněné trávníky u věžnice Odolov 0,75 km SSZ od Památníku Cesty osvobození, 50°32'00,8"N, 16°05'19,2"E, 601 m n. m. (19. 6. 2019 leg. *J. Doležal* no. 19/109, herb. *J. Doležal*, rev. *J. Chrtek jun.*).
- 58g. Broumovské stěny, 5463d**, Bělý (okres Náchod): sušší louka v mírné stráni nad cestou v nivě Židovky, asi 0,58 km SV od budovy kostela Svatého Václava v Machově, 50°30'14,3"N, 16°17'00,1"E, 485 m n. m. (3. 5. 2007 leg. *J. Zámečník, A. Hájek & V. Sanková*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*). – Bělý: menší porost při okraji cesty 0,59 km VSV od zvoničky ve vsi, 50°31'02,7"N, 16°17'00,7"E, 504 m n. m. (22. 6. 2019 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*).
- 58h. Javoří hory, 5364c**, Heřmánkovice (okres Náchod): okraj sušší louky s výrazně mezernatou vegetací u parkoviště 1,16 km od Bobřího vrchu (740 m n. m.), 50°38'04,9"N, 16°21'26,9"E, 546 m n. m. (22. 6. 2019 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*).

Chlupáček zední je jedním z nejvíce rozšířených druhů rodu *Pilosella* v Sudetském mezihorí. Výčet všech zaznamenaných lokalit by byl obsáhlý, proto zde uvádíme především lokality, na kterých byla pořízena herbářová položka.

Pilosella piloselloides

- 58a. Žacléřsko, 5361b**, Lampertice (okres Trutnov): polokulturní trávník na severním svahu výsypky bývalého černouhelného hlubinného dolu Jan Šverma 1,4 km ZSZ od budovy kostela Nanebevstoupení Páně v centru obce, 50°40'08,6"N, 15°55'52,5"E, 585 m n. m. (22. 6. 2020 leg. *J. Zámečník & J. Doležal*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*).
- 58b. Polická kotlina, 5462a**, Radvanice (okres Trutnov): rozvolněné trávníky na odvalu dolu Kateřina 0,79 km JV od úřadu v obci, 50°33'37,3"N, 16°03'47,9"E, 517 m n. m. (19. 6. 2019 leg. *J. Doležal* no. 19/122, herb. *J. Doležal*, rev. *J. Chrtek jun.*). – **5463a**, Teplice nad Metují (okres Náchod): travnatý násep u silnice v ulici Aloise Jiráka, 0,36 km VSV od železniční stanice Teplice nad Metují, 50°34'49,6"N, 16°10'25,9"E, 461 m n. m. (4. 6. 2019 leg. *J. Doležal & J. Zámečník* no. 19/72, herb. *J. Doležal*).
- 58c. Broumovská kotlina, 5364c**, Rožmitál (okres Náchod): květnaté louky u lomu Rožmitál, 1,01 km S od kapličky v severní části obce, 50°36'53,3"N, 16°22'14,2"E, 518 m n. m. (7. 6. 2017 leg. *J. Doležal & J. Zámečník* no. 17/150, herb. *J. Doležal*, rev. *J. Chrtek jun.*). – Rožmitál: xerothermní vegetace na lomové stěně ponechané samovolnému vývoji 1,18 km SSV od kapličky v severní části obce, 50°36'57,8"N, 16°22'24,6"E, 523 m n. m. (7. 6. 2017 leg. *J. Zámečník & J. Doležal*, herb. *J. Zámečník*, rev. *O. Rotreklová*). – Rožmitál: rozvolněná xerothermní vegetace v okolí většího mokřadu pod „Homolí“ v lomu Rožmitál 1,13 km SSV od kapličky v severní části obce, 50°36'56,2"N, 16°22'23,3"E, 516 m n. m. (7. 6. 2017 leg. *J. Zámečník & J. Doležal*, herb. *J. Zámečník*, rev. *O. Rotreklová*). – Rožmitál: mezofilní louka s výrazně rozvolněnou vegetací 1,02 km SSV od kapličky v severní části obce, 50°36'53,6"N, 16°22'14,7"E, 516 m n. m. (22. 6. 2020 leg. *J. Zámečník*, herb. *J. Zámečník*, rev. *J. Chrtek jun.*). – **5463b**, Krínice (okres Náchod): mírně vlhká a mezernatá louka za restaurací

Amerika 2,38 km západně od úřadu v obci, 50°34'17,7"N, 16°16'30,2"E, 466 m n. m. (22. 6. 2020 leg. J. Zámečník, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.).

58e. Zaltman, 5462a, Radvanice (okres Trutnov): okraje lesní cesty 1,86 km JJV od úřadu v obci, 50°33'02,5"N, 16°03'59,4"E, 584 m n. m. (19. 6. 2019 leg. J. Doležal no. 19/120, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.). – **5462d**, Odolov (okres Trutnov): rozvolněné trávníky u věžnice Odolov 0,75 km SSZ od Památníku Cesty osvobození, 50°32'00,8"N, 16°05'19,2"E, 601 m n. m. (19. 6. 2019 leg. J. Doležal no. 19/108 & 19/113, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.).

58g. Broumovské stěny, 5363c, Jetřichov (okres Náchod): květnatá, sušší a výrazně rozvolněná louka 2,20 km JZ od budovy obecního úřadu, 50°36'04,5"N, 16°14'29,5"E, 506 m n. m. (7. 6. 2017 leg. J. Zámečník & J. Doležal, herb. J. Zámečník, rev. O. Rotreklová).

58h. Javoří hory, 5364c, Heřmánkovice (okres Náchod): okraj sušší louky s výrazně mezernatou vegetací u parkoviště 1,16 km od Bobřího vrchu (740 m n. m.), 50°38'04,9"N, 16°21'26,9"E, 546 m n. m. (22. 6. 2019 leg. J. Zámečník, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.).

I přes to, že je chlupáček úzkolistý jedním z hojnějších druhů ve studovaném území, schází údaje o jeho rozšíření v Květeně České republiky (Chrtek 2004: 682). Recentní výskyt z podokresu 58h. Javoří hory uvádí Samková (2014) a až na základě podrobné revize herbářových položek byl výskyt prokázán na dalších lokalitách v Sudetském mezihoří (Rotreklová & Chrtek in Kaplan et al. 2017). Druh zde vyhledává především rozvolněná a šterkovitě okraje cest, ale také výsypky a okolí lomů.

Pilosella bauhini × *Pilosella glomerata*

58b. Polická kotlina, 5463c, Česká Metuje (okres Náchod): šterkovitá plocha u silnice 0,16 km JV od úřadu v obci, 50°32'39,8"N, 16°10'53,9"E, 446 m n. m. (4. 6. 2019 leg. J. Doležal & J. Zámečník no. 19/75, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.).

58c. Broumovská kotlina, 5364c, Rožmitál (okres Náchod): květnaté louky u lomu Rožmitál, 1,57 km S od kapličky v severní části obce, 50°36'53,3"N, 16°22'14,2"E, 518 m n. m. (7. 6. 2017 leg. J. Doležal & J. Zámečník no. 17/151, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.).

58d. Vraní hory, 5362d, Horní Adršpach (okres Náchod): sušší a jižně exponovaná louka nad silnicí 0,42 km VJV od budovy kostela Svatého Kříže, 50°37'28,1"N, 16°05'18,7"E, 555 m n. m. (22. 6. 2019 leg. J. Zámečník, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.).

Hybrid vzniklý křížením chlupáčku Bauhinova (*Pilosella bauhini*) a chlupáčku klubkatého (*Pilosella glomerata*) byl v České republice poprvé publikován teprve nedávno (Kotilínek & Chrtek in Lepší & Lepší 2016).

Z východních Čech je tento taxon uváděn z fytochorionu 61b. Týnišťský úval (Doležal & Zámečník 2018). Při studiu herbářových položek rodu *Pilosella* v herbáři Muzea východních Čech v Hradci Králové (HR) byla objevena položka hybridní rostliny z fytochorionu 58b. Polická kotlina (Zbečnick: svahová pastvina ca 0,25 km SSZ od školy, 4. 6. 2010 leg. A. Hájek, HR, det. O. Rotreklová & J. Chrtek jun.), avšak při aktuálním průzkumu lokality již nebyl výskyt potvrzen.

Z výše uvedených nálezů je zřejmé, že minimálně v Sudetském mezihoří bude tento dosud nepopsaný hybrid častější.

***Pilosella brachiata* (*P. bauhini*/*P. piloselloides* < *P. officinarum*)**

58h. Javoří hory, 5364c, Rožmítál (okres Náchod): postupně zarůstající opuštěné a netežené části lomu Rožmítál, 50°36'57,9"N, 16°22'24,5"E, 526 m n. m. (7. 6. 2017 leg. *J. Doležal & J. Zámečník no. 17/152*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.).

Chlupáček vidličnatý je novým druhem pro celý fytogeografický okres 58. Sudetské meziohří (cf. Chrtek 2004: 685, Rotreklová & Chrtek in Kaplan et al. 2020). Při průzkumu byla potvrzena pouze jediná lokalita na netežených a postupně zarůstajících plochách v kamenolomu Rožmítál u Broumova. V širším okolí lomu se podařilo potvrdit i potenciální rodičovské druhy.

***Pilosella densiflora* (*P. bauhini* – *P. cymosa*)**

58b. Polická kotlina, 5463a, Pěkov (okres Náchod): travnatý okraj silnice 1,3 km SZ od kapličky v obci, 50°34'18,2"N, 16°12'42,3"E, 560 m n. m. (7. 6. 2017 leg. *J. Doležal & J. Zámečník no. 17/154*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun., obr. 29).

Chlupáček hustokvětý není v Květeně České republiky z fytogeografického okresu 58. Sudetské meziohří uváděn (cf. Chrtek 2004: 695). Z celých východních Čech pochází pouze dva věrohodné údaje o výskytu tohoto druhu (Rotreklová & Chrtek in Kaplan et al. 2017). Ve fytochorionu 15a. Jaroměřské Polabí byl zjištěn historický výskyt v obci Brod nedaleko Jaroměře (22. 6. 1893 leg. *R. Traxler*, MP). Recentní údaj pochází z fytochorionu 15b. Hradecké Polabí z Hradce Králové-Pouchova (21. 5. 2009 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník).

***Pilosella floribunda* (*P. caespitosa* > *P. lactucella*)**

58c. Broumovská kotlina, 5463b, Křinice (okres Náchod): mírně vlhká a mezernatá louka za restaurací Amerika 2,38 km západně od obecního úřadu, 50°34'17,7"N, 16°16'30,2"E, 466 m n. m. (22. 6. 2020 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.).

58d. Vraní hory, 5462a, Chvaleč (okres Trutnov): mírně ruderalizovaná louka v okolí turistického přístřešku 0,44 km SSV od budovy kostela Svatého Jakuba Většího, 50°35'54,2"N, 16°02'41,8"E, 521 m n. m. (22. 6. 2019 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.).

58e. Žaltman, 5361d, Petříkovice (okres Náchod): rozvolněná a sušší louka v lyžařském areálu Petříkovice 0,36 km JZ od kaple Svaté Rodiny, 50°35'51,7"N, 15°59'24,7"E, 436 m n. m. (22. 6. 2020 leg. *J. Doležal & J. Zámečník no. 20/186*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.) – **5462a**, Radvanice (okres Trutnov): rozvolněné plochy v místě skladiště dřeva u lesní cesty 1,86 km JJV od úřadu v obci, 50°33'14,2"N, 16°03'58,4"E, 558 m n. m. (19. 6. 2019 leg. *J. Doležal no. 19/121*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.). – **5462c**, Petrovice (okres Trutnov): štěrkovitá plocha u lesní cesty 0,61 km SZ od Petrovické kapličky, 50°32'30,3"N, 16°04'05,9"E, 660 m n. m. (19. 6. 2019 leg. *J. Doležal no. 19/116*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.). – **5462d**, Petrovice (okres Trutnov): štěrkovité okraje lesní cesty 0,46 km VSV od Petrovické kapličky, 50°32'19,4"N, 16°04'51,1"E, 636 m n. m. (19. 6. 2019 leg. *J. Doležal no. 19/114 & 19/118*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.).

58g. Broumovské stěny, 5363c, Jetřichov (okres Náchod): květnaté louky vlevo u silnice při cestě z Bohdašína do Jetřichova, 0,49 km JV od železniční stanice Březová u Broumova, 50°36'08,5"N, 16°14'25,3"E, 480 m n. m. (7. 6. 2017 leg. *J. Doležal & J. Zámečník no. 17/159*, herb. J. Doležal, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – **5463a**, Bohdašín: květnaté louky vpravo u silnice při cestě

z Bohdašína do Jetřichova, 0,46 km SV od železniční stanice Bohdašín, 50°36'01,2"N, 16°12'53,2"E, 482 m n. m. (7. 6. 2019 leg. *J. Doležal & J. Zámečník no. 17/165*, herb. J. Doležal, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.).

58h. Javoří hory, 5364c, Heřmánkovice (okres Náchod): okraj sušší louky s výrazně mezernatou vegetací u parkoviště 1,16 km od Bobřího vrchu (740 m n. m.), 50°38'04,9"N, 16°21'26,9"E, 546 m n. m. (22. 6. 2019 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.).

Z fytogeografického okresu Sudetské mezihorí není v Květeně České republiky chlupek květnatý uváděn (Chrtek 2004: 656). Historické i recentní údaje o rozšíření taxonu ve studovaném území nově publikovali Rotreklová & Chrtek (in Kaplan et al. 2017).

Pilosella glomerata (*P. caespitosa* – *P. cymosa*)

58a. Žacléřsko, 5361b, Lampertice (okres Trutnov): polokulturní trávník na severním svahu výsypky bývalého černouhelného hlubinného dolu Jan Šverma 1,4 km ZSZ od budovy kostela Nanebevstoupení Páně v centru obce, 50°40'08,6"N, 15°55'52,5"E, 585 m n. m. (22. 6. 2020 leg. *J. Zámečník & J. Doležal*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.).

58b. Polická kotlina, 5462a, Radvanice (okres Trutnov): rozvolněné trávníky na odvalu dolu Kateřina 0,79 km JV od úřadu v obci, 50°33'37,3"N, 16°03'47,9"E, 517 m n. m. (19. 6. 2019 not. *J. Doležal*). – **5463c**, Česká Metuje (okres Náchod): šterkovitá plocha u silnice 0,16 km JV od úřadu v obci, 50°32'39,8"N, 16°10'53,9"E, 446 m n. m. (4. 6. 2019 leg. *J. Doležal & J. Zámečník no. 19/76*, herb. J. Doležal). – **5563a**, Hronov (okres Náchod): květnaté louky 1,23 km SV od železniční stanice Hronov zastávka, 50°29'49,5"N, 16°11'59,7"E, 386 m n. m. (4. 6. 2019 leg. *J. Doležal & J. Zámečník no. 19/71*, herb. J. Doležal).

58c. Broumovská kotlina, 5364c, Rožmitál (okres Náchod): květnaté louky u lomu Rožmitál, 1,01 km S od kapličky v severní části obce, 50°36'53,3"N, 16°22'14,2"E, 518 m n. m. (7. 6. 2017 leg. *J. Doležal & J. Zámečník no. 17/148*, herb. J. Doležal, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – Rožmitál: xerotermní vegetace na lomové stěně ponechané samovolnému vývoji 1,18 km SSV od kapličky v severní části obce, 50°36'57,8"N, 16°22'24,6"E, 523 m n. m. (7. 6. 2017 leg. *J. Zámečník & J. Doležal*, herb. J. Zámečník, rev. O. Rotreklová). – Rožmitál: mezofilní louka s výrazně rozvolněnou vegetací 1,02 km SSV od kapličky v severní části obce, 50°36'53,6"N, 16°22'14,7"E, 516 m n. m. (22. 6. 2020 leg. *J. Zámečník*, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – **5463a**, Pěkov (okres Náchod): v menším porostu v rozvolněném trávníku nad silničním příkopem 1,56 km SZ od kaple Panny Marie Pomocné, 50°34'23,6"N, 16°12'33,5"E, 560 m n. m. (7. 6. 2017 leg. *J. Zámečník & J. Doležal*, herb. J. Zámečník, rev. O. Rotreklová).

58e. Žaltman, 5361d, Petříkovice (okres Náchod): rozvolněná a sušší louka v lyžařském areálu Petříkovice 0,36 km JZ od kaple Svaté Rodiny, 50°35'51,7"N, 15°59'24,7"E, 436 m n. m. (22. 6. 2020 leg. *J. Zámečník & J. Doležal*, herb. J. Zámečník, herb. J. Doležal no. 20/180, rev. J. Chrtek jun.). – **5462c**, Petrovice (okres Trutnov): šterkovitá plocha u lesní cesty 0,61 km SZ od Petrovické kapličky, 50°32'30,3"N, 16°04'05,9"E, 660 m n. m. (19. 6. 2019 leg. *J. Doležal no. 19/117*, herb. J. Doležal). – Petrovice: okraj lesní cesty 0,92 km SZ od Petrovické kapličky, 50°32'42,2"N, 16°04'04,5"E, 631 m n. m. (19. 6. 2019 not. *J. Doležal*). – **5462d**, Odolov (okres Trutnov): rozvolněné trávníky u věžnice Odolov 0,75 km SSZ od Památníku Cesty osvobození, 50°32'00,8"N, 16°05'19,2"E, 601 m n. m. (19. 6. 2019 leg. *J. Doležal no. 19/112*, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.).

58g. Broumovské stěny, 5363c, Jetřichov (okres Náchod): květnaté louky vlevo u silnice při cestě z Bohdašína do Jetřichova 0,49 km JV od železniční stanice Březová u Broumova, 50°36'08,5"N, 16°14'25,3"E, 480 m n. m. (7. 6. 2017 leg. *J. Doležal & J. Zámečník no. 17/155*, herb. J. Doležal, herb.

J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – **5463a**, Bohdašín (okres Náchod): květnaté louky vpravo u silnice při cestě z Bohdašína do Jetřichova 0,46 km SV od železniční stanice Bohdašín, 50°36'01,2"N, 16°12'53,2"E, 482 m n. m. (7. 6. 2017 leg. J. Doležal & J. Zámečník no. 17/164, herb. J. Doležal, rev. J. Chrtek jun.).

V Sudetském mezihoří je chlupáček klubkatý jedním z běžnějších hybridogenních druhů, přesto není jeho výskyt v Květeně České republiky uváděn (Chrtek 2004: 667). Při revizi herbářových položek rodu *Pilosella* v českých herbářích pro připravovaný projekt PLADIAS byly ze Sudetského mezihoří potvrzeny celkem 4 lokality (cf. Chrtek & Rotreklová in Kaplan et al. 2020): 58a. Žacléřsko, 58b. Polická kotlina, 58c. Broumovská kotlina a 58h. Javoří hory.

***Pilosella iserana* (*P. floribunda* > *P. officinarum*)**

58e. Žaltman, 5361d, Petřikovice (okres Náchod): travnatý okraj při hlavní silnici v obci přibližně 0,33 km SV od kaple svatě Rodiny, 50°36'06,0"N, 15°59'51,8"E, 422 m n. m. (22. 6. 2020 leg. J. Zámečník & J. Doležal, herb. J. Zámečník, herb. J. Doležal no. 20/176, rev. J. Chrtek jun.).

Chlupáček pojizerský je ze Sudetského mezihoří v Květeně České republiky udáván jen vzácně (Chrtek 2004: 657). Při průzkumu se podařilo nalézt jedinou recentní lokalitu v obci Petřikovice ve fytochorionu 58e. Žaltman. Nález bude patrně navazovat na sousvislejší areál výskytu druhu v sousedních Krkonoších, kde se vyskytuje poměrně často (Chrtek l. c., Doležal & Zámečník observ.).

***Pilosella polymastix* (*P. bauhini* – *P. caespitosa*)**

58g. Broumovské stěny, 5363c, Jetřichov (okres Náchod): květnaté louky vpravo u silnice při cestě z Bohdašína do Jetřichova, 0,79 km JV od železniční stanice Březová u Broumova, 50°36'01,9"N, 16°14'32,9"E, 481 m n. m. (7. 6. 2019 leg. J. Doležal & J. Zámečník no. 17/162, herb. J. Doležal, det. J. Chrtek jun.).

58h. Javoří hory, 5364c, Rožmitál (okres Náchod): postupně zarůstající opuštěné a netěžené části lomu Rožmitál, 50°36'57,9"N, 16°22'24,5"E, 526 m n. m. (7. 6. 2017 leg. J. Doležal & J. Zámečník no. 17/153, herb. J. Doležal, herb. J. Zámečník, det. J. Chrtek jun.). – Rožmitál: mezofilní louka s výrazně rozvolněnou vegetací 1,02 km SSV od kapličky, 50°36'53,6"N, 16°22'14,7"E, 516 m n. m. (22. 6. 2020 leg. J. Zámečník, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.). – Heřmánkovice (okres Náchod): okraj sušší louky s výrazně mezernatou vegetací u parkoviště 1,16 km od Bobřího vrchu (740 m n. m.), 50°38'04,9"N, 16°21'26,9"E, 546 m n. m. (22. 6. 2019 leg. J. Zámečník, herb. J. Zámečník, rev. J. Chrtek jun.).

Chlupáček modrozelený patří v České republice, ale i v celé střední Evropě, k velmi vzácným druhům, jeho výskyt byl nověji potvrzen ve fytochorionu 35c. Příbramské Podbrdsko v Milíně (Krahulec et al. 2014) a ve fytochorionu 61b. Týnišťský úval v Borohrádku (Doležal & Zámečník 2018). Teprve nedávno publikovaný údaj o výskytu tohoto druhu pochází také z Prahy-Hájů (Krahulec et al. 2020).

Revize herbářových položek uložených v herbáři Muzea východních Čech v Hradci Králové (HR) však potvrdila již dřívější výskyt chlupáčku modrozeleného z fytochorionu

58c. Broumovská kotlina (Verněřovice: louka s výskytem *Arnica montana* nad rybníčkem u lesa ca 1,5 km ZJZ od kostela v obci, 27. 6. 2013 leg. A. Hájek, HR, det. O. Rotreklová & J. Chrtek). Aktuální průzkum výskyt druhu na této lokalitě nepotvrdil, podařilo se však objevit čtyři nové lokality.

Pilosella ziziana (*P. cymosa* – *P. piloselloides*)

58b. Polická kotlina, 5463a, Pěkov (okres Náchod): rozvolněný trávník nad silničním příkopem 1,5 km SZ od kaple Panny Marie Pomocné, 50°34'23,6"N, 16°12'33,5"E, 560 m n. m. (7. 6. 2017 leg. J. Zámečník & J. Doležal, herb. J. Zámečník, det. J. Chrtek jun., obr. 30).

Chlupáček Zizův patří v České republice k roztroušeně a ostrůvkovitě se vyskytujícím druhům. Ve studovaném území byl zaznamenán pouze na jedné lokalitě v obci Pěkov ve fytochorionu 58b. Polická kotlina. V literatuře je výskyt druhu uváděn v Květeně České republiky (Chrtek 2004: 693) z okolí Žacléře, zde se však jeho výskyt nepodařilo potvrdit. Další lokalita ze Sudetského meziohří je uvedena v databázi PLADIAS z fytochorionu 58g. Broumovské stěny (Suchý Důl: pastviny u turistického rozcestí „Nad Slavným“ cca 300 m SV od vsi Slavný, 23. 6. 2012, leg. R. Paulič, PR, rev. J. Chrtek jun.).

Z území východních Čech je druh dosud znám jen z fytochorionu 61b. Týnišťský úval (Běleč nad Orlicí, písniček vedle PP Bělečský písniček, 0,8 km ZSZ obce, 6. 6. 2008, leg. V. Samková, HR, det. O. Rotreklová).

Závěr

Aktuální botanický průzkum zaměřený na rod chlupáček (*Pilosella*) ve fytogeografickém okrese 58. Sudetské meziohří zaznamenal celkem 13 taxonů, z toho pět základních druhů – chlupáček oranžový (*Pilosella aurantiaca*), chlupáček Bauhinův (*P. bauhini*), chlupáček trsnatý (*P. caespitosa*), chlupáček zední (*P. officinarum*) a chlupáček úzkolistý (*P. piloselloides*). Dalších osm taxonů patří mezi primární nebo stabilizované hybridy – chlupáček vidličnatý (*P. brachiata*), chlupáček hustokvětý (*P. densiflora*), chlupáček květnatý (*P. floribunda*), chlupáček klubkatý (*P. glomerata*), chlupáček pojizerský (*P. iserana*), chlupáček modrozelený (*P. polymastix*) a chlupáček Zizův (*P. ziziana*) a hybrid mezi chlupáčkem Bauhinovým a chlupáčkem klubkatým (*Pilosella bauhini* × *Pilosella glomerata*). Z 13 nalezených taxonů jsou čtyři pro fytochorion 58. Sudetské meziohří uváděny nově (cf. Chrtek 2004: 625–701; Kaplan et al. 2017, 2020).

Při průzkumu se nepodařilo ověřit historický výskyt dvou taxonů, které jsou uvedeny v Květeně České republiky (Chrtek l. c.). Prvním z nich je chlupáček výběžkatý (*Pilosella flagellaris*), který byl sbírán v podokrese 58b. Polická kotlina v okolí Adršpachu před více než 120 lety (In graminosis ad Adersbach, 21. 6. 1897 leg. Zoernig, PR). V současnosti se jedná o poměrně vzácný druh, do roku 2017 existují z území České republiky pouze čtyři věrohodné údaje (cf. Chrtek & Rotreklová in Kaplan et al. 2017). S největší pravděpodobností byl však také přehlížen, neboť rodu *Pilosella* je věnována zvýšená pozornost až

v posledních letech. Nověji se tak podařilo chlupáček výběžkatý nalézt ve fytochorionu 59. Orlické Podhůří, 60. Orlické opuky (Doležal & Zámečník 2019), 78. Bílé Karpaty lesní (Prančl & Havránková in PLADIAS 2020) a 97. Hrubý Jeseník (Štencl in PLADIAS 2020). Druhým taxonem je chlupáček myší ouško (*Pilosella lactucella*), jehož rozšíření v posledních několika desetiletích zaznamenalo značný ústup (cf. Rotreklová & Chrtek in Kaplan et al. 2017). Historické údaje pochází od Žacléře (19. 6. 1988 not. *V. Faltys*), Hodkovic (22. 10. 1987 not. *V. Faltys*), Broumova (1895 leg. *J. Rohlena*, PRC) a Machova (1943 leg. *B. Kašpar*, PRC). Tento druh je ekologicky vázán na vlhké a zrašeliněné louky, které ve sledovaném území negativně ovlivnila kolektivizace zemědělství, rozorávání a odvodňování, ale také celková eutrofizace krajiny.

V historii výzkumu v zájmovém území bylo zjištěno celkem 15 taxonů rodu *Pilosella* (celkový počet zahrnuje nepotvrzené, ověřené a nově nalezené taxony). Tento počet nelze považovat za konečný, neboť chlupáčky se mezi sebou mnohdy velmi snadno kříží a je pravděpodobné, že v budoucnu dojde ke kontaktu rodičovských druhů a následnému vzniku dalších hybridních kombinací, stejně jako lze očekávat postupné šíření některých nových druhů. Lokality jsou však většinou jen přechodného charakteru a výskyt tak často uniká pozornosti.

Poděkování

Rádi bychom poděkovali Olze Rotreklové (Brno) a Jindřichu Chrtkovi (Průhonice) za revizi a determinaci herbářového materiálu.

Děkujeme též zřizovatelům a správčům databáze české flóry a vegetace PLADIAS: pladias.cz (Wild et al. 2019).

Literatura

- Doležal J. & Zámečník J. (2018): Nové nálezy chlupáčků (rod *Pilosella*) ve východních Čechách. Část I. – Dolní Poorličí. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 53: 11–29.
- Doležal J. & Zámečník J. (2019): Nové nálezy chlupáčků (rod *Pilosella*) ve východních Čechách. Část II. – Orlické podhůří a Orlické opuky. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 54: 9–22.
- Grulich V. (2017): Červený seznam cévnatých rostlin ČR. – In: Grulich V. & Chobot K. [eds], Červený seznam ohrožených druhů České republiky, cévnaté rostliny, Příroda 35: 75–132.
- Hájek A. (2012): Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR: Aktualizace mapovacího okrsku cz13265. – Nálezová databáze ochrany přírody [on-line databáze; portal.nature.cz, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha]
- Chrtek J. jun. (2004): Hieracium L. – jestřábník. – In: Slavík B. & Štěpánková J. [eds], Květena České republiky 7: 540–701, Academia Praha.
- Kaplan Z., Danihelka J., Šumberová K., Chrtek J. jun., Rotreklová O., Ekrt L., Štěpánková J., Taraška V., Trávníček B., Prančl J., Ducháček M., Hroneš M., Kobrlová L., Horák D. & Wild J. (2017): Distributions of vascular plants in the Czech Republic. Part 5. – *Preslia* 89: 333–439.
- Kaplan Z., Danihelka J., Chrtek J. jun., Kirschner J., Kubát K., Štech M. & Štěpánek J. [eds] (2019): Klíč ke květeně České republiky. Ed. 2. – Academia, Praha.

- Kaplan Z., Danihelka J., Ekrť L., Štech M., Řepka R., Chrtek J. Jun., Grulich V., Rotreklová O., Dřevojan P., Šumberová K. & Wild J. (2020): Distributions of vascular plants in the Czech Republic. Part 9. – *Preslia* 92: 255–340.
- Krahulec F., Krahulcová A. & Hlaváček R. (2014): Rare hybrid swarm of *Pilosella polymastix* × *P. officinarum*: cytotype structure and modes of reproduction. – *Preslia* 86: 179–192.
- Krahulec F., Krahulcová A., Urfus T. & Doležal J. (2020): Populations of *Pilosella* species in ruderal habitats in the city of Prague: consequences of the spread of *P. aurantiaca* and *P. rothiana*. – *Preslia* 92: 167–190.
- Lepší M. & Lepší P. [red.] (2016): Nález z zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XXII. – Sborn. Jihočes. Muz. České Budějovice, přír. vědy, 56: 5–35.
- PLADIAS (2020): Pladias – databáze české flóry a vegetace. – URL: pladias.cz (navštíveno 31. 10. 2020).
- Skalický V. (1988): Regionálně fyto geografické členění. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], Květena České socialistické republiky 1: 103–121, Academia, Praha.
- Slavík B. (1971): Metodika síťového mapování ve vztahu k připravovanému fyto geografickému atlasu ČSR. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 6: 55–62.
- Thiers B. (2020): Index Herbariorum: a global directory of public herbaria and associated staff. – New York Botanical Garden's Virtual Herbarium, URL: <http://sweetgum.nybg.org/science/ih/> (navštíveno 31. 10. 2020).
- Samková V. (2014): Výsledky botanického průzkumu v lomu Rožmítal a jeho okolí. – *Acta Mus. Reginae hradec.* 34: 41–62.
- Wild J., Kaplan Z., Danihelka J., Petřík P., Chytrý M., Novotný P., Rohn M., Šulc V., Brůna J., Chobot K., Ekrť L., Holubová D., Knollová I., Kocián P., Štech M., Štěpánek J. & Zouhar V. (2019): Plant distribution data for the Czech Republic integrated in the Pladias database. – *Preslia* 91: 1–24.

Došlo dne 1. 11. 2020

